

INTERNACJONALIZACJA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

redakcja naukowa
Zbigniew Czarnik
Jerzy Połuszny
Ludwik Żukowski

MONOGRAFIE LEX

LEX

a Wolters Kluwer business

INTERNACJONALIZACJA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

redakcja naukowa
Zbigniew Czarnik
Jerzy Połuszny
Ludwik Żukowski

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

LEX

a Wolters Kluwer business

Warszawa 2015

Wydanie publikacji zostało dofinansowane przez Stowarzyszenie Edukacji
Administracji Publicznej

Wydawca
Izabella Matecka

Redaktor prowadzący
Ewa Wysocka

Opracowanie redakcyjne
Elżbieta Józwiak

Łamanie
Wolters Kluwer

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących
im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej
w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło.
A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer SA, 2015

ISBN 978-83-264-8088-1
ISSN 1897-4392

ISBN PDF-a: 978-83-264-9261-7

Wydane przez:
Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	9
CZĘŚĆ I	
ORGANIZACJA I FUNKCJONOWANIE ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ W WARUNKACH GLOBALIZACJI SPOŁECZEŃSTW	
Anna Barczak Partycypacja społeczna w procesie administrowania w ochronie środowiska	17
Krzysztof Chochowski Współdziałanie jednym ze współczesnych warunków sprawnej administracji publicznej	31
Barbara Jaworska-Dębska Społeczeństwo obywatelskie w życiu publicznym - wybrane zagadnienia	45
Kinga Handzel-Urbańczyk, Marek Górski Sformalizowana współpraca międzynarodowa w dziedzinie ochrony środowiska	58
Marcin Janik Wyzwania w zarządzaniu globalnymi dobrami publicznymi. Kilka uwag na przykładzie sieci organów nadzoru epidemiologicznego	71
Justyna Kulikowska-Kulesza, Dominik Kościuk Administracja publiczna w Polsce jako element jednolitego rynku cyfrowego	84
Mariusz Maciejewski Prawo administracyjne międzynarodowe jako regulacja międzynarodowej działalności organów administracji publicznej	93
Artur Michałowski Zarządzanie środowiskiem w administracji publicznej w Polsce	104
Alina Miruć Społeczeństwo obywatelskie w jednoczącej się Europie (wybrane zagadnienia)	122

Aldona Piotrowska

Europejski System Nadzoru Finansowego (ESNF) jako przykład internacjonalizacji publicznego prawa gospodarczego 135

Agnieszka Rabiega-Przyłęcka

Europeizacja prawa farmaceutycznego jako element procesu globalizacji prawa administracyjnego – zagadnienia wybrane 149

Dorota Strus, Anna Duk-Majewska

Działalność organizacji pozarządowych w ochronie środowiska jako przejaw społeczeństwa obywatelskiego 166

Magdalena Małecka-Łyszczek

Problematyka kontroli zarządczej w kontekście umiędzynarodawiania działalności administracji publicznej 176

Krzysztof Teszner

Standaryzacja współpracy administracji państw członkowskich Unii Europejskiej w dziedzinie opodatkowania 191

CZĘŚĆ II**SĄDOWE I POZASĄDOWE STANDARDY OCHRONY JEDNOSTKI W PROCESACH GLOBALIZACJI ADMINISTRACJI****Anna Bohdan**

Rozwój e-administracji w gminach w dobie globalizacji 213

Joanna Człowiekowska

Podmioty zagraniczne w postępowaniu administracyjnym i sądowoadministracyjnym – wybrane zagadnienia 228

Jan Góralski

Uprawnienia zawodowe niezależnego eksperta w prawie budowlanym w świetle wytycznych prawa unijnego 247

Mikołaj Goss, Helena Kisilowska

Koncesjonowanie poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania kopalin energetycznych w Polsce w świetle europejskich założeń ochrony środowiska 261

Michał Jabłoński

Administracyjnoprawna ochrona własności intelektualnej – na przykładzie wyłączności danych – jako nowa instytucja prawa administracyjnego o prawnomiędzynarodowej genezie 278

Sylwester Jaśkiewicz

Europejski Kodeks Dobrej Administracji jako element europeizacji standardów funkcjonowania administracji publicznej 298

Katarzyna Kułak-Krzysiak, Maciej Podleśny

Istotne elementy sprawności postępowania sądowoadministracyjnego w kontekście standardów ochrony praw jednostki przed niepożądanym działaniem administracji 306

Andrzej Nałęcz	
Europejskie standardy postępowania administracyjnego i ich wpływ na prawo Albanii i Chorwacji	319
Paweł Żukowski	
E-podanie z art. 63 § 1 k.p.a. – szansa na koniec biurokracji?	330
Magdalena Sieniuc	
Przewlekłość postępowania administracyjnego jako przedmiot skargi do sądu administracyjnego	341
Agnieszka Daniluk	
Realizacja zasady szybkości w postępowaniu przed sądem administracyjnym – wybrane zagadnienia	357
Ewa Cisowska-Sakrajda, Joanna Wegner-Kowalska	
Współpraca międzynarodowa państw a standardy pomocy w sprawach podatkowych	371
Martyna Wilbrandt-Gotowicz	
Internacjonalne (zintegrowane) postępowanie administracyjne – zarys koncepcji	393
CZĘŚĆ III	
SAMORZĄD TERYTORIALNY JAKO ELEMENT SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO	
Stanisław Bułajewski	
Bezpośredni i pośredni udział społeczności lokalnych w tworzeniu prawa miejscowego w jednostkach samorządu terytorialnego – zagadnienia wybrane	413
Joanna Dziedzic-Bukowska, Paweł Sosnowski	
Działania samorządu terytorialnego w sferze planowania przestrzennego a prawo własności w świetle standardów europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r.	424
Anna Duk-Majewska, Dorota Strus	
Aktualne problemy współpracy jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi	443
Stanisław Faliński	
Przestrzenny i ustrojowy kształt samorządu terytorialnego a społeczeństwo obywatelskie	451
Ewa Koniuszewska	
Obligatoryjne konsultacje społeczne w samorządzie terytorialnym	461
Adam Bochentyn, Jakub Szlachetko	
Udział cudzoziemców i apatrydów w konsultacjach społecznych we wspólnotach samorządowych. Zagadnienia prawoadministracyjne .	473

CZEŚĆ IV
TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIA W FUNKCJONOWANIU
ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**Agata Barczewska-Dziobek**Współdziałanie podkarpackiej administracji samorządowej
z instytucjami publicznymi na Ukrainie ..... 481**Jacek Jaworski**Nabywanie uprawnień do wykonywania zawodu lekarza w Polsce
przez obywateli Ukrainy ..... 497**Artur Olechno**Referendum lokalne w Polsce i na Ukrainie
- uwagi prawnoporównawcze ..... 520**Artur K. Modrzejewski**Globalizacja w gospodarowaniu odpadami komunalnymi – transfer
prawnych rozwiązań ze Szwecji do Polski 530

Wykaz skrótów

Akty prawne

- dyrektywa 77/779/EWG** – dyrektywa Rady 77/799/EWG z dnia 19 grudnia 1977 r. dotycząca wzajemnej współpracy właściwych władz Państw Członkowskich w dziedzinie podatków pośrednich oraz opodatkowania składek ubezpieczeniowych (Dz. Urz. UE L 336 z 27.12.1977, s. 15; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 9, t. 1, s. 63, z późn. zm.) – akt uchylony
- dyrektywa 85/337/EWG** – dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 5.07.1985, s. 40; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 1, s. 248, z późn. zm.) – akt uchylony
- dyrektywa 94/22/WE (dyrektywa węglowodorowa)** – dyrektywa 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów (Dz. Urz. WE L 164 z 30.06.1994, s. 3; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 2, z późn. zm.)
- dyrektywa 2001/20/WE** – dyrektywa 2001/20/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 kwietnia 2001 r. w sprawie zbliżania przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich, odnoszących się do wdrożenia zasady dobrej praktyki klinicznej w prowadzeniu badań klinicznych produktów leczniczych, przeznaczonych do stosowania przez człowieka (Dz. Urz. WE L 121 z 1.05.2001, s. 34; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 26, s. 299, z późn. zm.)
- dyrektywa 2001/83/WE** – dyrektywa 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 listopada 2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi (Dz. Urz. WE L 311 z 28.11.2001, s. 67; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 27, s. 69, z późn. zm.)
- dyrektywa 2002/91/WE** – dyrektywa 2002/91/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (Dz. Urz. UE L 1 z 4.01.2003, s. 65; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 12, t. 2, s. 168, z późn. zm.)

- dyrektywa 2005/28/WE** – dyrektywa Komisji nr 2005/28/WE z dnia 8 kwietnia 2005 r. ustalająca zasady oraz szczegółowe wytyczne dobrej praktyki klinicznej w odniesieniu do badanych produktów leczniczych przeznaczonych do stosowania u ludzi, a także wymogi zatwierdzania produkcji oraz przywozu takich produktów (Dz. Urz. UE L 91 z 9.04.2005, s. 13)
- dyrektywa 2005/36/WE** – dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz. Urz. UE L 255 z 30.09.2005, s. 22, z późn. zm.)
- dyrektywa 2008/98/WE** – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz. Urz. UE L 312 z 22.11.2008, s. 33)
- dyrektywa 2009/138/WE** – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) (Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2009, s. 1, z późn. zm.)
- dyrektywa 2010/31/UE** – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (Dz. Urz. UE L 153 z 18.06.2010, s. 13)
- dyrektywa 2011/16/UE** – dyrektywa Rady 2011/16/UE z dnia 15 lutego 2011 r. w sprawie współpracy administracyjnej w dziedzinie opodatkowania i uchylająca dyrektywę 77/799/EWG (Dz. Urz. UE L 64 z 11.03.2011, s. 1, z późn. zm.)
- dyrektywa 2011/92/UE** – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz. Urz. UE L 26 z 28.01.2012, s. 1, z późn. zm.)
- EKPC** – Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.)
- EKST** – Europejska Karta Samorządu Lokalnego, sporządzona w Strasburgu w dniu 15 października 1985 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 124, poz. 607)
- k.c.** – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 121 z późn. zm.)
- k.p.a.** – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.)
- k.p.c.** – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
- k.s.h.** – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1030 z późn. zm.)
- kodeks albański** – ustawa nr 8485 z dnia 12 maja 1999 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, <http://www.pad.gov.al/content/KuadriLigjor/en-law/ligji8485.htm> (data dostępu: 5.05.2013)
- Konstytucja RP** – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)

- KPPUE** - Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 83 z 30.03.2010, s. 389)
- nowelizacja z dnia 3 grudnia 2010 r.** - ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2011 r. Nr 6, poz. 18)
- o.p.** - ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 749 z późn. zm.)
- p.g.g.** - ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 613 z późn. zm.)
- p.o.ś.** - ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.)
- p.p.s.a.** - ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 270 z późn. zm.)
- p.s.w.** - ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.)
- pr. bank.** - ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 128)
- pr. bud.** - ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 z późn. zm.)
- pr. farm.** - ustawa z dnia 6 września 2001 r. - Prawo farmaceutyczne (tekst jedn.: Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271 z późn. zm.)
- pr. tel.** - ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 243 z późn. zm.)
- Protokół nr 1 do EKPC** - Protokół nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzony w Paryżu dnia 20 marca 1952 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 36, poz. 175/1, z późn. zm.)
- rezolucja 2012/2024** - rezolucja Parlamentu Europejskiego 2012/2024(INL) z dnia 15 stycznia 2013 r. zawierająca zalecenia dla Komisji w sprawie prawodawstwa dotyczącego postępowania administracyjnego w Unii Europejskiej
- rozporządzenie nostryfikacyjne** - rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą (Dz. U. Nr 196, poz. 1168)
- rozporządzenie nr 141/2000** - rozporządzenie (WE) nr 141/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 1999 r. w sprawie sierocych produktów leczniczych (Dz. Urz. WE L 18 z 22.01.2000, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 5, s. 21, z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 726/2004** - rozporządzenie (WE) nr 726/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. ustanawiające wspólnotowe procedury wydawania pozwoleń dla produktów leczniczych stosowanych u ludzi i do celów weterynaryjnych i nadzoru nad nimi oraz ustanawiające Europejską Agencję Leków (Dz. Urz. WE L 136 z 30.04.2004, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 34, s. 229, z późn. zm.)

- rozporządzenie nr 1924/2006** – rozporządzenie (WE) nr 1924/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności (Dz. Urz. WE L 404 z 30.12.2006, s. 9, z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 648/2012** – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji (Dz. Urz. UE L 201 Z 27.07.2012, s. 1, z późn. zm.)
- rozporządzenie PARP** – rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 21 marca 2013 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej na wspieranie tworzenia i rozwoju gospodarki elektronicznej w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013 (poz. 412 z późn. zm.)
- TFUE** – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana Dz. Urz. UE C 326 z 26.10.2012, s. 47) – wcześniej TWE
- TRIPS** – Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej (Dz. U. z 1996 r. Nr 32, poz. 143, zał.)
- TUE** – Traktat o Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana Dz. Urz. UE C 326 z 26.10.2012, s. 13)
- TWE** – Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (wersja skonsolidowana Dz. Urz. UE C 321E z 29.12.2006, s. 37) – obecnie TFUE
- u.c.** – ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650 z późn. zm.)
- u.d.i.p.** – ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 782 z późn. zm.)
- u.d.p.p.** – ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1118 z późn. zm.)
- u.f.p.** – ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.)
- u.i.d.p.** – ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działania podmiotów realizujących zadania publiczne (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1114)
- u.i.l.** – ustawa z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich (Dz. U. Nr 219, poz. 1708 z późn. zm.)
- u.j.p.** – ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (tekst jedn.: Dz. U. 2011 r. Nr 43, poz. 224 z późn. zm.)
- u.m.n.e.** – ustawa z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. z 2005 r. Nr 17, poz. 141 z późn. zm.)
- u.n.r.k.** – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1537 z późn. zm.)
- u.o.m.f.p.** – ustawa z dnia 20 stycznia 2011 r. o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenie prawa (Dz. U. Nr 34, poz. 173)

- u.o.p.** - ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.)
- u.p.z.p.** - ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.)
- u.r.l.** - ustawa z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 706 z późn. zm.)
- u.s.g.** - ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.)
- u.s.n.p.s.** - ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 z późn. zm.)
- u.s.p.** - ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.)
- ustawa chorwacka** - ustawa z dnia 1 kwietnia 2009 r. o ogólnym postępowaniu administracyjnym, <http://legislationline.org/documents/action/popup/id/16474> (data dostępu: 10.05.2013)
- u.s.w.** - ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 596 z późn. zm.)
- u.ś.u.** - ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 47, poz. 278 z późn. zm.)
- u.ś.u.d.e.** - ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1422)
- u.u.c.o.** - ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 680 z późn. zm.)
- u.u.i.ś.** - ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.)
- u.w.p.** - ustawa z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1525)
- u.w.u.s.t.** - ustawa z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu usług i sieci telekomunikacyjnych (Dz. U. Nr 106, poz. 675 z późn. zm.)
- u.z.l.** - ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 277, poz. 1634 z późn. zm.)

Czasopisma i publikatory

- CBOSA** - Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych
- ECR** - European Court Reports

GSP	- Gdańskie Studia Prawnicze
GSP-Prz. Orz.	- Gdańskie Studia Prawnicze - Przegląd Orzecznictwa
KPPubl.	- Kwartalnik Prawa Publicznego
M. Praw.	- Monitor Prawniczy
ONSA	- Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
ONSA WSA	- Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych
OSP	- Orzecznictwo Sądów Polskich
OTK	- Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	- Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego; zbiór urzędowy, Seria A
OMT	- Organizacja-Metoda-Technika
PiM	- Prawo i Medycyna
PiP	- Państwo i Prawo
PPH	- Przegląd Prawa Handlowego
PPiA	- Przegląd Prawa i Administracji
PS	- Przegląd Sądowy
Prz. Pod.	- Przegląd Podatkowy
Prz. Sejm.	- Przegląd Sejmowy
RPEiS	- Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
Sam. Teryt.	- Samorząd Terytorialny
St. Iur.	- Studia Iuridica
St. Praw.	- Studia Prawnicze
TJoWIP	- The Journal of World Intellectual Property
Zb. Orz.	- Zbiór Orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji
ZNSA	- Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego
ZNUJ	- Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego

Inne

BIP	- Biuletyn Informacji Publicznej
EFTA	- Europejskie Porozumienie o Wolnym Handlu
ETPC	- Europejski Trybunał Praw Człowieka
GDOŚ	- Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska
KNF	- Komisja Nadzoru Finansowego
LEK	- lekarski egzamin końcowy
MŚP	- małe i średnie przedsiębiorstwa
NRL	- Naczelna Rada Lekarska
NSA	- Naczelny Sąd Administracyjny
TS	- Trybunał Sprawiedliwości
WSA	- wojewódzki sąd administracyjny

CZĘŚĆ I

**Organizacja i funkcjonowanie administracji publicznej
w warunkach globalizacji społeczeństw**

Anna Barczak

Partycypacja społeczna w procesie administrowania w ochronie środowiska

1. Uwagi wstępne

Pojęcie partycypacji pochodzi z języka angielskiego, od terminu *participation*¹. Określa ono relacje między jednostką a jakąś organizacją. Jednostka dzięki partycypacji uczestniczy w działaniu wielopodmiotowym organizacji, wykonując określone funkcje².

Zasada partycypacji publicznej jest aktualnie jedną z najważniejszych zasad funkcjonowania państwa demokratycznego i społeczeństwa obywatelskiego³. W związku z tym jest ona zaliczana do podstawowych praw obywatelskich określonych w Konstytucji RP⁴. Obowiązek konsultacji społecznych w ramach zasady partycypacji jest obowiązkiem organów administracji publicznej.

Prawo ochrony środowiska jest tą dziedziną, w której procedura uspołeczniania procesu decyzyjnego, czyli partycypacja społeczna, powinna odgrywać istotną rolę. Procesy, jakie zachodzą w tym obszarze, nie mogą być prowadzone w oderwaniu od uczestnictwa mieszkańców danej wspólnoty lokalnej. Nie ulega wątpliwości, że udział obywateli i ich organizacji w ochronie środowiska wpływa na stworzenie wspólnego stanowiska, uzyskanie akceptacji mieszkańców, efektywniejszą realizację rozstrzygnięć, a w konsekwencji minimalizuje niezadowolone członków danej jednostki. Dlatego też zasada partycypacji publicznej w rozwiązywaniu problemów środowiskowych jest jedną z fundamentalnych zasad prawa ochrony środowiska⁵.

---

¹ Szerzej zob. T. Kaźmierczak, *Partycypacja publiczna: pojęcie, ramy teoretyczne* (w:) *Partycypacja publiczna. O uczestnictwie obywateli w życiu wspólnoty lokalnej*, red. A. Olech, Warszawa 2011, s. 83–85.

² P. Korzeniowski, *Zasady prawne ochrony środowiska*, Łódź 2010, s. 465.

³ P. Korzeniowski, *Instytucje prawne ochrony środowiska a proces inwestycyjno-budowlany. Studium prawn-administracyjne*, Warszawa 2012, s. 44.

⁴ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.); P. Korzeniowski, *Zasady...*, s. 466.

⁵ M. Zakrzewska, *Skarga powszechna w prawie ochrony środowiska* (w:) *Dekada harmonizacji w prawie ochrony środowiska*, red. M. Rudnicki, A. Haładyj, K. Sobieraj, Lublin 2011, s. 81.

Partycypacja społeczna w ochronie środowiska to udział społeczeństwa w postępowaniu z zakresu ochrony środowiska. Celem tej instytucji jest doprowadzenie do tego, aby zainteresowane problemem podmioty miały możliwość wpływania na podejmowane rozstrzygnięcia w sferze legislacyjnej czy administracyjnej. Udział społeczeństwa w sferze ochrony środowiska to udział w podejmowaniu decyzji oraz opracowywaniu dokumentów. Udział w postępowaniu administracyjnym organizacji ekologicznych jest unormowany odrębnie⁶.

Według A. Haładyj „partycypację społeczną (zwaną inaczej procedurą uspołeczniania procesu decyzyjnego) należy zdefiniować jako proces, w trakcie którego przedstawiciele społeczeństwa uzyskują wpływ na decyzje władz publicznych mające bezpośredni lub pośredni wpływ na ich własne interesy”⁷.

W doktrynie zasada ta występuje pod różnymi postaciami. Określana jest jako „zasada uspołeczniania polityki ekologicznej”⁸, „zasada uczestnictwa społeczeństwa w sprawie wydania decyzji z zakresu ochrony środowiska”⁹, „zasada partycypacji publicznej w rozwiązywaniu problemów środowiskowych”¹⁰, „partycypacja społeczna w ochronie środowiska”¹¹, a także jako „zasada partycypacji publicznej”¹².

Regulacje prawne dotyczące udziału społeczeństwa w ochronie środowiska po raz pierwszy znalazły wyraz w Deklaracji Sztokholmskiej z 1972 r.¹³ Prawo do czystego, zdrowego środowiska zostało uznane za podmiotowe prawo człowieka. W ten sposób zasada ta przyczyniła się do przyznania społeczeństwu możliwości udziału poprzez prawo w dochodzeniu roszczeń płynących z tego prawa podmiotowego¹⁴. Kolejne uregulowania dotyczące partycypacji społecznej w ochronie środowiska w prawie międzynarodowym znalazły miejsce w Deklaracji z Rio de Janeiro z 1992 r.¹⁵ Problem udziału społeczeństwa w ochronie środowiska poruszono w trzech zasadach: nr 10, 20 i 21.

Należy zauważyć, że dwie powyższe konwencje stanowią tzw. prawo miękkie (ang. *soft law*), stąd też nie mają charakteru prawa powszechnie obowiązującego. Mimo braku takiego statusu ich znaczenie było ogromne dla późniejszych regulacji prawnych.

Pierwszym aktem prawnym w skali międzynarodowej zawierającym normy prawa powszechnie obowiązującego w zakresie udziału społeczeństwa była Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu

⁶ B. Wierzbowski, B. Rakoczy, *Podstawy prawa ochrony środowiska*, Warszawa 2007, s. 79.

⁷ A. Haładyj (w:) *Encyklopedia prawa administracyjnego*, red. M. Domagała, A. Haładyj, S. Wrzosek, Warszawa 2010, s. 267.

⁸ G. Grabowska, *Europejskie prawo środowiska*, Warszawa 2001, s. 210.

⁹ B. Wierzbowski, B. Rakoczy, *Podstawy...*, s. 79.

¹⁰ *Prawo ochrony środowiska*, red. J. Stelmasiak, Warszawa 2009, s. 45.

¹¹ A. Haładyj (w:) *Encyklopedia...*, s. 267.

¹² P. Korzeniowski, *Zasady...*, s. 465.

¹³ Konferencja Sztokholmska odbyła się w dniach 5–16 czerwca 1972 r. w Sztokholmie. Wynik konferencji obejmuje przede wszystkim Deklarację Sztokholmską w sprawie środowiska, która formułuje 26 zasad, i – jak określono to na konferencji – stanowi „pierwszy, zasadniczy krok w rozwoju międzynarodowego prawa ochrony”. Szerzej zob. J. Boć, K. Nowacki, E. Samborska-Boć, *Ochrona środowiska*, Wrocław 2002, s. 71–72.

¹⁴ J. Ciechanowicz-McLean (w:) *Leksykon ochrony środowiska*, red. J. Ciechanowicz-McLean, Warszawa 2009, s. 378.

¹⁵ Szerzej zob. J. Boć, K. Nowacki, E. Samborska-Boć, *Ochrona...*, s. 95–99.

decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, tzw. konwencja z Aarhus¹⁶. Jej celem jest przyczynienie się do ochrony prawa każdej osoby z obecnych i przyszłych pokoleń do życia w środowisku odpowiednim dla jej zdrowia i pomyślności. W związku z tym państwa-strony konwencji powinny zagwarantować m.in. prawo do udziału społeczeństwa w postępowaniu z zakresu ochrony środowiska¹⁷.

Z kolei w prawie unijnym podstawy uspołeczniania stanowią: dyrektywa 2003/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. WE L 156 z 25.06.2003, s. 17; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, s. 466, z późn. zm.), rozporządzenie (WE) nr 1367/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. w sprawie zastosowania postanowień Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska do instytucji i organów Wspólnoty (Dz. Urz. WE L 264 z 25.09.2006, s. 13; tzw. rozporządzenie Aarhus) oraz przepisy innych dyrektyw, jak też dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny oddziaływania na środowisko niektórych planów lub programów (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001, s. 30; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, s. 157, z późn. zm.).

Jeżeli chodzi o regulacje wewnętrznego prawa polskiego dotyczące badanej problematyki, to wynikają one z Konstytucji RP. Zgodnie z jej art. 63 „Każdy ma prawo składać petycje, wnioski i skargi w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą do organów władzy publicznej oraz do organizacji i instytucji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej”. Konstytucja RP nie określa trybu rozpatrywania petycji, wniosków i skarg, odsyłając do ustawodawstwa zwykłego. Ponadto zapewnienie każdemu udziału w postępowaniach w sprawach ochrony środowiska stanowi wykonywanie przez władze publiczne obowiązku nałożonego na nie w art. 5 oraz 74 ust. 2 i 4 Konstytucji RP. Zgodnie z treścią art. 74 ust. 4 Konstytucji RP „Władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska”. Według J. Bocia „sformułowania ustępu czwartego art. 74 nakazujące wspieranie przez władze publiczne działań ochronnych obywateli dają należytą i wystarczającą podstawę nie tylko dla argumentacji uzupełniającej, ale przede wszystkim dla wspierania działań merytorycznych podejmowanych przez podmioty spoza władz publicznych”¹⁸.

¹⁶ Konwencję podpisano w dniu 25 czerwca 1998 r. (ustawa ratyfikująca z dnia 21 czerwca 2001 r., Dz. U. z 2001 r. Nr 89, poz. 970). Szerzej zob. Z. Bukowski, *Prawo międzynarodowe a ochrona środowiska*, Toruń 2005, s. 297–298; M. Micińska, *Udział społeczeństwa w ochronie środowiska. Instrumenty administracyjno-prawne*, Toruń 2011, s. 50–61.

¹⁷ Szerzej zob. J. Ciechanowicz, *Międzynarodowe prawo ochrony środowiska*, Warszawa 1999, s. 190–194.

¹⁸ J. Boć, komentarz do art. 74 (w:) *Konstytucje Rzeczypospolitej oraz komentarz do Konstytucji RP z 1997 roku*, red. J. Boć, Wrocław 1998, s. 135.

Zbigniew Czarnik – profesor nadzwyczajny doktor habilitowany Wyższej Szkoły Prawa i Administracji Przemysł–Rzeszów; sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie; autor kilkudziesięciu opracowań naukowych, w tym: monografii, komentarzy, artykułów i glos, których główne obszary badawcze związane są z prawem administracyjnym, postępowaniem sądowoadministracyjnym, gospodarką nieruchomościami i zamówieniami publicznymi.

Jerzy Postuszny – profesor nadzwyczajny doktor habilitowany, rektor Wyższej Szkoły Prawa i Administracji Przemysł–Rzeszów; autor prac z zakresu administracji świadczącej, finansowania zadań publicznych, problematyki prawnej funkcjonowania szkolnictwa wyższego oraz istoty i funkcji zakładu publicznego.

Ludwik Żukowski – profesor nadzwyczajny doktor habilitowany Wyższej Szkoły Prawa i Administracji Przemysł–Rzeszów; sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie w stanie spoczynku; autor i współautor licznych opracowań naukowych z zakresu postępowania administracyjnego, sądowoadministracyjnego, ustrojowego prawa administracyjnego i nauki administracji.

■ W publikacji poruszono problematykę umiędzynarodowienia działań administracji, będących następstwem procesów globalizacyjnych charakterystycznych dla współczesnego świata. Zebrane w książce artykuły przedstawiają wybrane zagadnienia z zakresu organizacji i działania administracji Polski i Ukrainy oraz funkcjonujących w nich procedur prawnych, z uwzględnieniem międzynarodowego kontekstu tych zjawisk i próbą oceny ich wpływu na pojęcie i funkcje współczesnej administracji publicznej.

■ Pierwsza część publikacji obejmuje problematykę związaną z organizacją i funkcjonowaniem administracji publicznej w warunkach globalizacji społeczeństw. Druga część dotyczy sądowych i pozasądowych standardów ochrony jednostki przed działaniami administracji. Ważnym wątkiem tych rozważań są zagadnienia samorządu terytorialnego jako części społeczeństwa obywatelskiego.

■ Książka jest efektem konferencji międzynarodowej zorganizowanej we Lwowie przez Wyższą Szkołę Prawa i Administracji Przemysł–Rzeszów oraz Stowarzyszenie Edukacji Administracji Publicznej.

■ Monografia jest przeznaczona dla pracowników naukowo-dydaktycznych, studentów oraz doktorantów studiów prawniczych i administracyjnych.

Cena 139 zł
(w tym 5% VAT)

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01
zamowienia.książki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

